

บทที่ 8

อุโบสถวัดชัยมงคล

อำเภอประโคนชัย อยู่บริเวณตอนกลางของจังหวัดบุรีรัมย์ ซึ่งมีประชากรส่วนใหญ่เป็นกลุ่มชาติพันธุ์ไทยเขมร และเป็นที่ตั้งของวัดชัยมงคล ซึ่งมีอุโบสถไม้เป็นสถาปัตยกรรมพื้นถิ่นที่มีคุณค่าทางสังคมและจิตใจ ด้วยเหตุที่สถาปัตยกรรมพื้นถิ่นมีปัจจัยการก่อรูปจากการมีส่วนร่วมกันสร้างของคนในชุมชน ด้วยศรัทธาที่มีต่อพระพุทธศาสนา ด้วยความรักและความสามัคคีที่มีภายในครอบครัว เครือญาติ หรือชุมชน เมื่อการสร้างสำเร็จลุล่วง อุโบสถจึงที่เป็นศูนย์กลางของจิตใจ จิตวิญญาณ ความเชื่อ หรือสัญลักษณ์ทางสังคมของชุมชน และเมื่อผ่านการใช้สอยตามกาลเวลาจากคนรุ่นสู่รุ่นย่อมบังเกิดความรู้สึกผูกพันกับสถานที่ นอกจากนี้ยังเต็มเปี่ยมไปด้วยคุณค่าด้านสุนทรียภาพ ด้านประวัติศาสตร์ชุมชน รวมถึงด้านทางวิทยาการและศึกษา สามารถใช้เป็นแบบการศึกษาด้านโครงสร้าง วัสดุและเทคนิคการก่อสร้างอาคารไม้ที่สร้างจากภูมิปัญญาเชิงช่างของคนในท้องถิ่น ซึ่งมีรายละเอียดการศึกษา ดังนี้

ภาพที่ 8.1 อุโบสถวัดชัยมงคล

ที่ตั้ง วัดชัยมงคล หมู่ 6 ตำบลประโคนชัย อำเภอประโคนชัย จังหวัดบุรีรัมย์
พิกัด 14° 60' 78.6" N 103° 08' 66.8" E
อายุของอาคาร 81 ปี สร้างในปี พ.ศ. 2479

ประวัติความเป็นมาของชุมชนและวัด

วัดชัยมงคล เดิมชื่อวัดระเบิก ซึ่งเป็นภาษาเขมร หมายถึง การแตกออก การระเบิดออก ประกาศเป็นวัดตามหลักฐานทางราชการเมื่อปี พ.ศ. 2420 โดยมีนางลิ้ม เศรษฐีชาวเมืองตะลุง (อำเภอประโคนชัยในปัจจุบัน) เป็นผู้สร้าง แต่ไม่ปรากฏหลักฐานว่าสร้างขึ้นเมื่อปีใด คาดว่าตั้งชื่อวัดตามหนองระเบิก อันเป็นหนองน้ำศักดิ์สิทธิ์ที่มีเรื่องราวที่พิสดารไม่ได้จนเป็นที่เลื่องลือมาจนถึงปัจจุบัน เช่น เรื่องราวความศักดิ์สิทธิ์ของหนองระเบิกที่แม้กระทั่งนกก็ไม่สามารถบินข้ามได้ เมื่อใดก็ตามหากมีนกตัวใดบินข้าม ก็จะสิ้นแรงร่วงหล่นลงก่อนผ่านหนองน้ำ บางเรื่องเล่าว่าหนองระเบิกเป็นที่สถิตของก้อนหินศักดิ์สิทธิ์ที่มีอำนาจสามารถเคลื่อนที่ได้และสามารถลอยน้ำได้เคลื่อนที่ไปไหนมาไหนได้อย่างอิสระ ถ้าใครลงไปเล่นน้ำในหนองระเบิกแล้วพุดจาไม่สุภาพ หรือทำการไม่เหมาะสม หินก้อนนี้ก็จะโผล่ขึ้นมาจากน้ำให้เห็น รวาทกันว่าโผล่ขึ้นมาตักเตือนว่าอย่าทำสิ่งเหล่านั้น บางคราวอาจเห็นก้อนหินที่ตั้งอยู่นิ่ง ๆ แต่ถ้าขึ้นไปนั่งด้วยความสำคัญผิดว่าเป็นก้อนหินธรรมดา หินก้อนนี้ก็จะพาลอยไปในน้ำลึก โดยที่คนนั่งไม่ได้รับรู้ตัวว่าก้อนหินกำลังลอยไปในน้ำลึกและในที่สุดก็จะค่อย ๆ จมหายไป ทั้งเด็กและผู้ใหญ่ต่างสังเวชชีวิตเพราะหินศักดิ์สิทธิ์ก้อนนี้มาเป็นจำนวนมาก

จากเหตุการณ์อาถรรพณ์นี้เองทำให้พระภิกษุ สามเณรที่อาศัยอยู่ในสมัยนั้นไม่กล้าที่จะลงไปสรงน้ำในหนองน้ำ ปีไหนที่มีคนจมน้ำเสียชีวิตเป็นจำนวนมากก็มักได้ยินเสียงแปลกประหลาดพร้อมกับเสียงคนร้องไห้ดังแซ่ไปทั่วทั้งหนองน้ำ ภิกษุสามเณรที่อาศัยอยู่ภายในวัดต่างเกิดความกลัว พวกมันละทิ้งกุฏิและในที่สุดวัดระเบิกก็ถูกปล่อยให้รกร้างว่างเปล่าครั้งแล้วครั้งเล่าด้วยความเชื่อเรื่องราวอาถรรพณ์อันยากต่อการพิสูจน์ เหตุการณ์ดังนี้เกิดขึ้นหลายครั้งในรอบร้อยปีที่ผ่านมา จนกระทั่งพระครูสุคนธ์สีลาภรณ์ หรือหลวงพ่อเอ๋ แสงสุข เกจิอาจารย์ผู้มีชื่อเสียงโด่งดังเป็นผู้ริเริ่มบูรณะวัดระเบิกเป็นคนแรก และเปลี่ยนชื่อวัดจาก“ระเบิก” เป็น “ชัยมงคล” เมื่อปี พ.ศ. 2482 นับแต่นั้นวัดชัยมงคลในนามใหม่ก็เจริญรุ่งเรือง มีพระภิกษุ สามเณรเข้ามาจำพรรษามากที่สุด ในอำเภอประโคนชัยในสมัยนั้น พอสิ้นวาระของพระครูสุคนธ์สีลาภรณ์ เป็นเจ้าอาวาส ต่อมาถึงวาระของหลวงพ่อพระอธิการทองพูน ฐิตธมโม เป็นเจ้าอาวาส ก็มีเรื่องเล่าเกี่ยวกับเหตุการณ์เหลือเชื่ออีกหลายเรื่องราว

วัดชัยมงคลประกาศตั้งวัดเมื่อปี พ.ศ. 2420 และได้รับพระราชทานวิสุงคามสีมา เมื่อปี พ.ศ. 2450 โดยมีพระอธิการอวง รัทชะประโคน เป็นเจ้าอาวาสรูปแรกของวัดชัยมงคล ในปี พ.ศ. 2478 ได้สร้างศาลากลางเปรียญ และต่อมาในปี พ.ศ. 2479 ได้สร้างอุโบสถขึ้น

ประวัติความเป็นมาของอาคาร

ประวัติการสร้างอาคาร ประวัติความเป็นมาของอาคารไม่มีการบันทึกไว้เป็นลายลักษณ์อักษร อาศัยจากคำบอกเล่าของผู้อาวุโสในหมู่บ้านเล่าว่าอุโบสถหลังนี้ สร้างเมื่อปี พ.ศ. 2479 โดยมีหลวงพ่อดุสิตเป็นผู้ดำเนินการสร้าง โดยอาศัยจิตศรัทธาจากชาวบ้านในชุมชน ใช้เกวียนไปลากไม้ที่นำมาใช้ส่วนใหญ่เป็นไม้ตะเคียนทองและไม้เต็งที่หาได้จากป่าที่มีสภาพเป็นป่าทึบ จึงไม่สามารถอาศัยแรงงานวัวหรือม้าได้ ต้องอาศัยการลากด้วยกำลังแรงงานคน การสร้างใช้เวลาหลายปีหลายวาระของเจ้าอาวาส ตั้งแต่หลวงพ่อดุสิต หลวงพ่อบุญ จนถึงหลวงพ่อเอ้ (พระครูสุคนธ์สีลาภรณ์) จึงแล้วเสร็จ โดยมีนายดง สุรัมย์เป็นช่างฉลุลายไม้ด้วยมือ โดยใช้เขาเหยียบเครื่องมือในการฉลุผนังไม้เนื้อแข็งทั้งหมด

ประวัติการซ่อมแซม/บูรณะ ส่วนหลังคาและพื้นของอุโบสถได้รับการซ่อมแซมมาแล้วครั้งหนึ่ง โดยส่วนหลังคามีการเปลี่ยนวัสดุมาจากกระเบื้องแผ่นไม้เป็นแผ่นหลังคาสังกะสีลอนลูกฟูก ดังภาพที่ 8.2 และปรับปรุงเทพื้นซีเมนต์ปูกระเบื้องเซรามิคเคลือบสีทับบนพื้นภายในอาคารเดิมที่เป็นพื้นดินอัดแน่น ในปี พ.ศ. 2557 เปลี่ยนวัสดุหลังคาจากแผ่นหลังคาสังกะสีลอนลูกฟูกเป็นแผ่นหลังคาเหล็กกรีดลอน

ภาพที่ 8.2 ภาพเก่าอุโบสถวัดชัยมงคล ไม่ปรากฏปีที่ถ่าย (ภาพด้านซ้าย)
ภาพอุโบสถวัดชัยมงคล ถ่ายเมื่อปี พ.ศ. 2548 (ภาพด้านขวา)

การใช้สอย

ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันอุโบสถหลังนี้ยังใช้ประกอบสังฆกรรมของพระภิกษุสงฆ์ เช่น การให้อุปสมบท การกรานกฐิน การปวารณา ฯลฯ โดยอุโบสถมีพื้นที่ใช้สอยภายในขนาด

โดยประมาณกว้าง 10.40 เมตร ยาว 13.70 เมตร รวมพื้นที่ 142.48 ตารางเมตร

ลักษณะทางสถาปัตยกรรม

อุโบสถวัดชัยมงคลเป็นอุโบสถไม้ ขนาด 3 ห้อง ผังพื้นแบบมีเสาร่วมในและมีระเบียงรอบ อุโบสถขนาดกว้างประมาณ 13.12 เมตร ยาว 16.90 เมตร โครงสร้างอาคารเป็นโครงสร้างไม้เนื้อแข็ง ผนังเป็นไม้ หลังคาสามชั้น ชั้นบนทรงจั่วสองชั้น ๆ ละ 2 ตับ มีหลังคากันสาดคลุมทั้งสี่ด้านและซ้อนด้วยหลังคากันสาดคลุมระเบียงรอบอาคารโดยมีเสาระเบียงรับ ปัจจุบันหลังคามุงด้วยวัสดุแผ่นเหล็กกรีดลอน ส่วนประดับหลังคาทั้งหมดเป็นไม้เนื้อแข็ง ได้แก่ ช่อฟ้า หางหงส์ ส่วนหน้าบันเป็นไม้แกะสลักลวดลายสวยงาม สภาพอาคารในปัจจุบันยังอยู่ในสภาพใช้งานได้ดี ส่วนประดับหลังคาส่วนหน้าบันส่วนหนึ่งชำรุดสูญหาย

อุโบสถมีลักษณะเด่นที่เป็นอาคารไม้ขนาดใหญ่ที่มีสัดส่วนรูปทรงสวยงาม ออกแบบหลังคาที่มีการซ้อนชั้นลดทอนขนาดให้แลดูเบา การก่อสร้างโครงสร้างไม้ด้วยการต่อยึดแบบโบราณแสดงถึงภูมิปัญญาทางช่าง โดดเด่นด้วยส่วนประดับหลังคา และหน้าบันที่แสดงถึงฝีมือช่างในชุมชน หากได้มีการบูรณะจะถือเป็นอุโบสถไม้พื้นบ้านที่งดงามมากแห่งหนึ่ง

โครงสร้างและวัสดุ

เสา เสาอุโบสถตำแหน่งตามแนวนอน ใช้ไม้เต็งหน้าตัดสี่เหลี่ยมจัตุรัสกลมมน ขนาดหน้าตัด 0.22 เมตร สูงประมาณ 4.45 เมตร (วัดจากระดับพื้นภายในถึงหัวเสา) จำนวน 16 ต้น และเสาร่วมในใช้ไม้เต็งหน้าตัดรูปแปดเหลี่ยมขนาดหน้าตัด 0.30 เมตร สูงประมาณ 5.35 เมตร (วัดจากระดับพื้นภายในถึงหัวเสา) จำนวน 8 ต้น และมีเสาระเบียงโดยรอบมีหน้าตัดรูปสี่เหลี่ยมจัตุรัสขนาดหน้าตัด 0.17 เมตร สูงประมาณ 3.13 เมตร (วัดจากระดับพื้นระเบียงถึงหัวเสา) จำนวน 24 ต้น ดังภาพที่ 8.4

ผนัง ผนังอุโบสถใช้โครงคร่าวไม้ ตอนกลางของผนังเป็นแผ่นไม้สูงประมาณ 0.66 เมตร จากนั้นเป็นผนังไม้ตะเคียนฉลุแบบที่ 1 สูง 0.67 เมตร และผนังไม้ตะเคียนฉลุแบบที่ 2 สูง 0.65 เมตรแล้วจึงเป็นช่องลมเกล็ดระบายอากาศสูง 1.24 เมตร รวมความสูงของผนังจากพื้นถึงส่วนบนมีความสูง 3.60 เมตร ผนังนี้ใช้เป็นผนังของอาคารทั้งสี่ด้าน ดังภาพที่ 8.6 ส่วนบริเวณระเบียงจะมีราวกันตกมีความสูง 1.045 เมตร ยาวตลอดแนวเว้นช่วงเสาคู่กลางทั้งด้านหน้าและหลังเพื่อเป็นทางเข้าสู่อาคาร เมื่อหาพื้นที่ผนังอาคารรวมประมาณ 159 ตารางเมตร มีพื้นที่ช่องเปิดประมาณ 52.50 ตารางเมตร คิดเป็นร้อยละ 33 ของพื้นที่ผนัง ดังภาพที่ 8.3

ภาพที่ 8.3 ลักษณะทางสถาปัตยกรรมอุโบสถวัดชัยมงคล ถ่ายเมื่อปี พ.ศ. 2557

พื้น พื้นภายในอาคารเป็นพื้นซีเมนต์ปูกระเบื้องเซรามิกเคลือบสีแทนพื้นดินอัดแน่น แบ่งเป็น 2 ระดับ พื้นอาสนะสูงกว่าพื้นทั่วไป 0.05 เมตร ส่วนพื้นระเบียงเป็นพื้นซีเมนต์ขัดหยาบ

ฝ้าเพดาน บริเวณช่วงเสาร่วมในของอาคารมีฝ้าเพดานแผ่นไม้เนื้อแข็งตีชิด ส่วนอื่นไม่มีฝ้าเพดาน ดังภาพที่ 8.4

ภาพที่ 8.4 โครงสร้างภายในอุโบสถวัดชัยมงคล

หลังคา โครงหลังคาเป็นไม้เนื้อแข็ง สภาพติ การต่อยึดส่วนประกอบของโครงสร้างตามภูมิปัญญาช่างไม้โบราณที่มีการใช้เดือย สลักไม้ ไม่มีการใช้ตะปู มุงหลังคาด้วยแผ่นหลังคาเหล็กที่ดัดลอนแทนแผ่นสังกะสีลอนลูกฟูก ซึ่งเคยเปลี่ยนแทนการมุงด้วยกระเบื้องแผ่นไม้ ส่วนประดับหลังคามีความงดงามแสดงถึงฝีมือช่างพื้นบ้าน เช่น ช่อฟ้าที่มีการใช้ไม้ทั้งท่อนกลึงเสียบยึดกับบันลุ่ม ปลายประดับหางหงส์รูปนาคที่มีรูปร่างงดงาม ส่วนหน้าบันเป็นไม้แกะสลักรูปพระพรหมทรงช้างเอราวัณ ประดับกระจกและลวดลายเครือเถางดงาม ดังภาพที่ 8.7

ประตู อุโบสถมีประตูทางเข้าจำนวน 4 ชุด แบ่งเป็นทางด้านหน้าจำนวน 2 ชุด และทางด้านหลังจำนวน 2 ชุด ลักษณะเป็นประตูลูกฟักไม้ บานเปิดคู่ขนาดกว้างบานละ 0.73 เมตร สูง 2.075 เมตร หนา 0.05 เมตร วงกบไม้ขนาดหนา 0.09 เมตร

หน้าต่าง อุโบสถไม่มีหน้าต่าง แต่การใช้ผนังไม้ฉลุช่วยให้การระบายอากาศภายในอาคารถ่ายเทได้โดยสะดวก

บันได บันไดทางขึ้นอาคารด้านหน้าและหลังจำนวน 1 ชั้น ไม่มีการเน้นด้วยราวบันไดปูนปั้น

ภาพที่ 8.5 ผนังไม้ฉลุลาย อุโบสถวัดชัยมงคล ตอนบนเป็นช่องลมเก็ล้ระบายอากาศ

ภาพที่ 8.6 ช่องลมเก็ล้ระบายอากาศ และบานประตูไม้อุโบสถวัดชัยมงคล

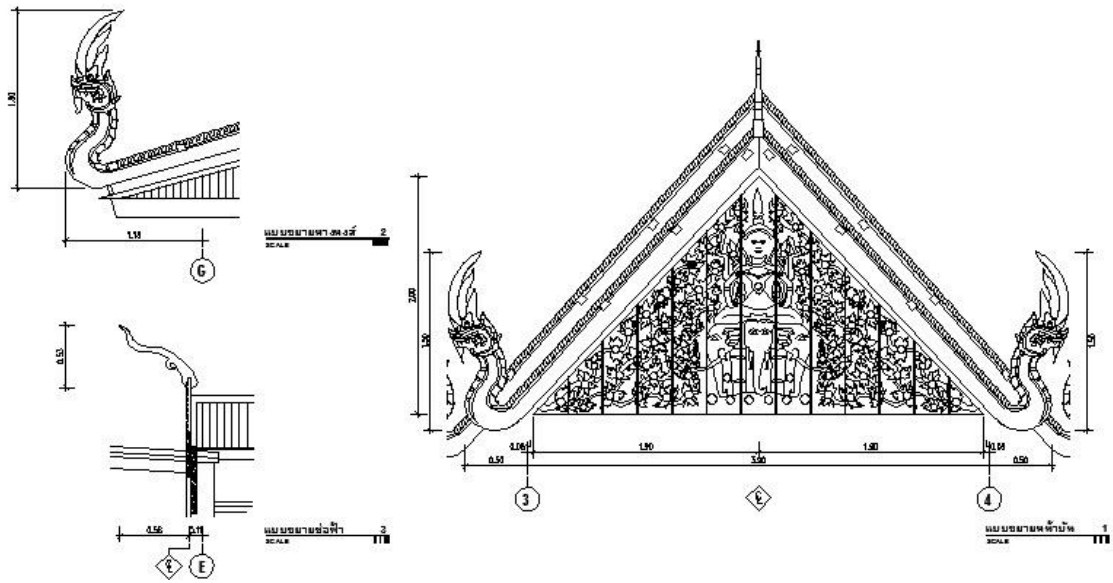
ภาพที่ 8.7 ส่วนประดับหลังคา อุโบสถวัดชัยมงคล ถ่ายเมื่อปี พ.ศ. 2548

ส่วนประดับทางสถาปัตยกรรม

ลวดลายไม้แกะสลัก บริเวณหน้าบันทิศตะวันออก และทิศตะวันตก มีการประดับด้วยลวดลายไม้แกะสลักเป็นภาพพระอินทร์ทรงช้างเอราวัณ ประดับด้วยกระเบื้องเคลือบสีขาว ดังภาพที่ 8.8 และภาพที่ 8.9

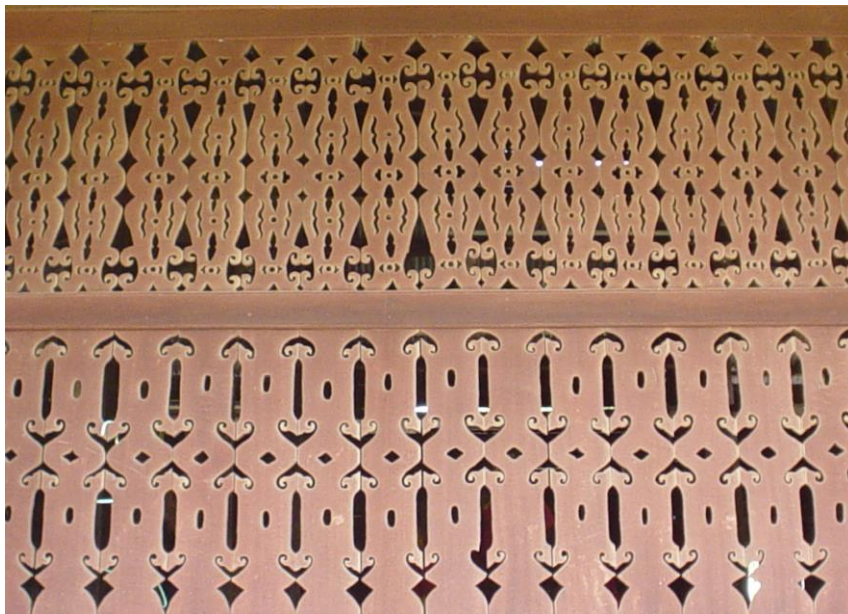

ภาพที่ 8.8 หน้าบันไม้ อุโบสถวัดชัยมงคล ถ่ายเมื่อปี พ.ศ. 2548

ภาพที่ 8.9 แบบขยายลวดลายหน้าบ้านไม้แกะสลักอุโบสถวัดชัยมงคล

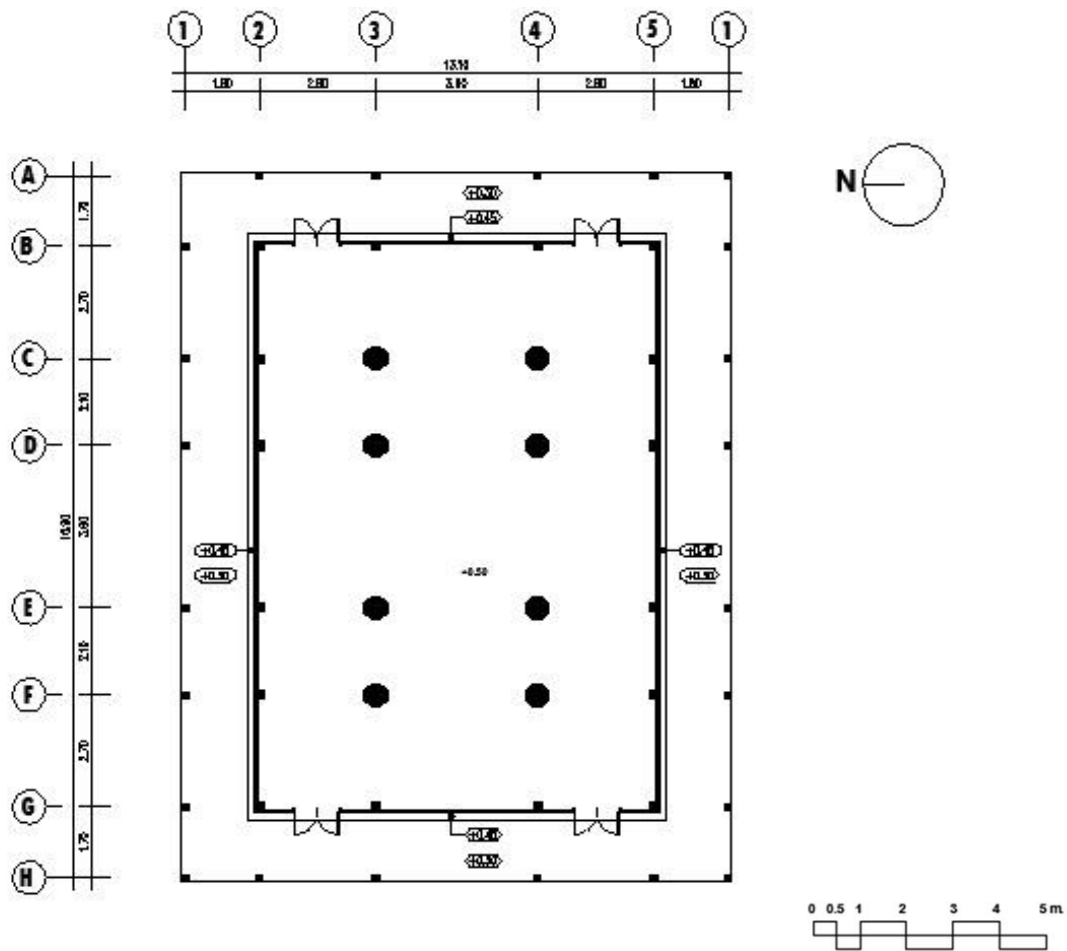
ลวดลายผนังไม้ฉลุลายซึ่งเป็นผนังโดยรอบของอุโบสถ มีลักษณะเป็นการซ้ำของลายเดียวกัน วางลายแบบชิดกันเป็นลายแถบแนวนอน แบ่งเป็นลายแถบบนและลายแถวล่าง ดังภาพที่ 8.10

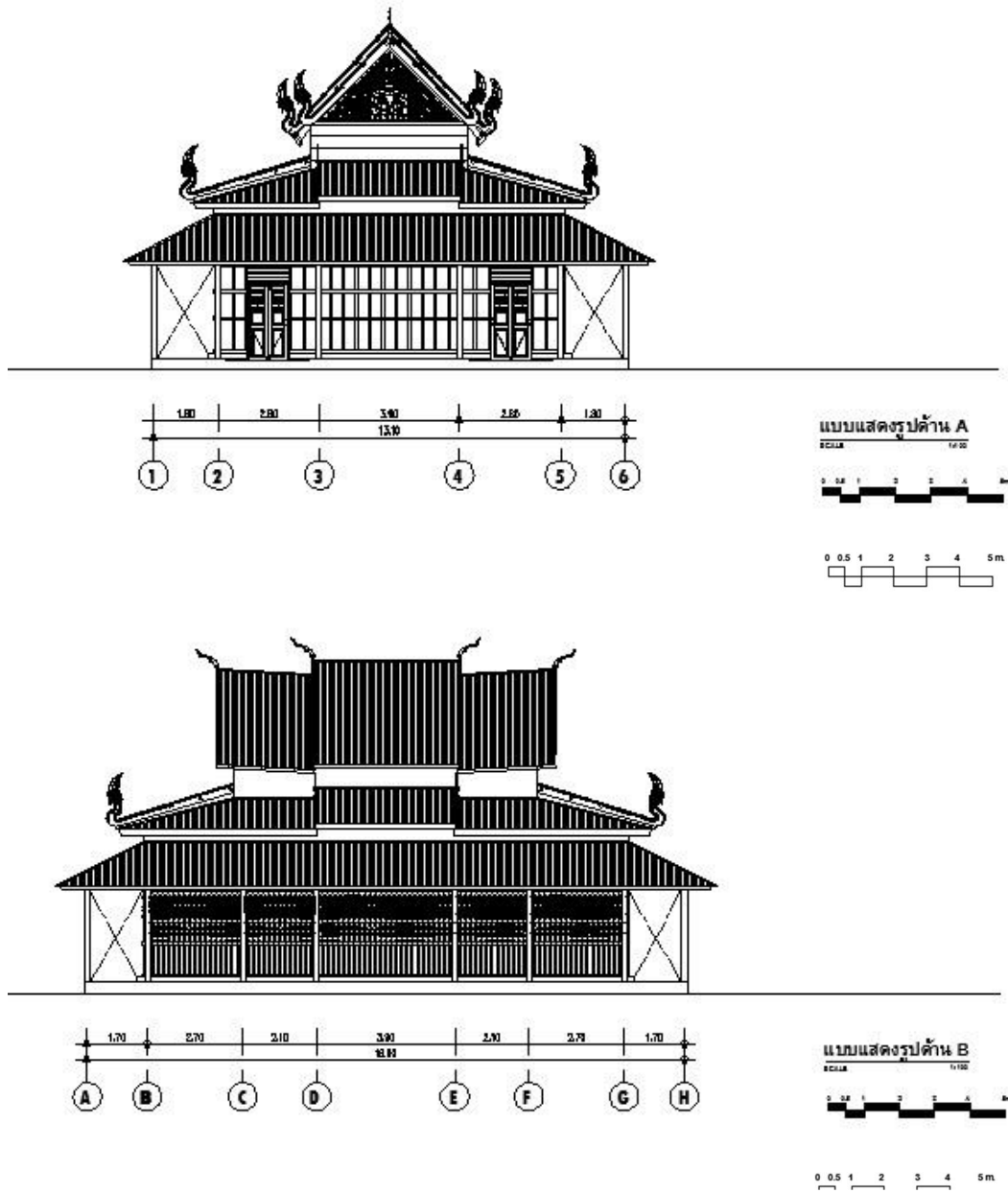
ภาพที่ 8.10 ผนังไม้ฉลุลาย อุโบสถวัดชัยมงคล ถ่ายเมื่อปี พ.ศ. 2548

แบบแสดงทางสถาปัตยกรรม

แบบแสดงทางสถาปัตยกรรมของอุโบสถวัดชัยมงคล ประกอบด้วย ผังพื้น รูปด้าน และ หุ่นจำลอง ดังภาพที่ 8.11 ถึงภาพที่ 8.13 ดังนี้

ภาพที่ 8.11 ผังพื้นของอุโบสถวัดชัยมงคล

ภาพที่ 8.12 รูปด้านหน้าและด้านข้างของอุโบสถวัดชัยมงคล

ภาพที่ 8.13 หุ่นจำลองของอุโบสถวัดชัยมงคล

คุณค่าของสถาปัตยกรรมที่มีต่อชุมชน

ผู้อาวุโสในหมู่บ้านที่ยังมีชีวิตอยู่ในปัจจุบันจำนวนหลายคนได้มีจิตศรัทธามีส่วนร่วมในการก่อสร้างอุโบสถหลังนี้ คนในชุมชนจึงมีความผูกพันและภาคภูมิใจในความสำคัญและการเป็นสัญลักษณ์แห่งความร่วมมือร่วมใจของชุมชน ประกอบกับชนรุ่นหลังยังคงได้มีโอกาสใช้สอยอุโบสถในพิธีสังฆกรรม ย่อมเกิดความผูกพันกับอาคารสถานที่ จึงกล่าวได้ว่าอุโบสถหลังนี้มีคุณค่าทางด้านสังคม คุณค่าทางศิลปะสถาปัตยกรรมที่แสดงถึงภูมิปัญญาเชิงช่างในการก่อสร้างอาคารไม้ของช่างพื้นถิ่น ซึ่งนับวันอุโบสถที่ใช้วัสดุไม้เนื้อแข็งในการก่อสร้างจะลดจำนวนลงไปทุกวัน อีกทั้งลวดลายแกะสลักไม้ที่หน้าบัน และผนังฉลุลายไม้ของอุโบสถที่เป็นผลงานของช่างไม้ในชุมชนยังสะท้อนคุณค่าทางสุนทรียภาพแบบศิลปะแบบชาวบ้าน จึงควรค่าแก่การอนุรักษ์ไว้เป็นมรดกแก่ชนรุ่นหลังสืบไป

นอกจากนี้ จากการทำงานโครงการบูรณาการการเรียนการสอน การวิจัย บริการวิชาการสู่ชุมชนและทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมด้านสถาปัตยกรรมพื้นถิ่นของสาขาวิชาเทคโนโลยีสถาปัตยกรรม คณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ ในปีการศึกษา 2555 รวมถึงการศึกษาภูมิปัญญาท้องถิ่นในการออกแบบอุโบสถพื้นถิ่นที่สร้างสภาวะน่าสบายในงานวิจัยของสมบัติ ประจัญสานต์ และคณะ (2556) และงานพัฒนาสื่อสารสนเทศชุดความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นในการออกแบบอุโบสถพื้นถิ่นที่สร้างสภาวะน่าสบายในงานวิจัยของวิสาข์ แผงเวียง และคณะ (2557) ทำให้ชุมชนตระหนักถึงคุณค่าของอุโบสถวัดชัยมงคลมากยิ่งขึ้น

สรุป

อุโบสถวัดชัยมงคลตั้งอยู่ที่อำเภอประโคนชัย จังหวัดบุรีรัมย์ อาคารมีอายุราว 81 ปี สร้างในปี พ.ศ. 2479 โดยมีหลวงพ่อบุญเป็นผู้นำในการสร้างโดยอาศัยจิตศรัทธาจากชาวบ้านในชุมชนมีส่วนร่วมในการเตรียมวัสดุก่อสร้าง อาคารเป็นอุโบสถไม้ ผังพื้นแบบมีเสาร่วมในและมีระเบียงรอบ โครงสร้างอาคารเป็นโครงสร้างไม้เนื้อแข็ง ผนังเป็นไม้ฉลุลาย หลังคาสามช้อน ชั้นบนทรงจั่วสองช้อน ๆ ละ 2 ตับ มีหลังคากันสาดคลุมทั้งสี่ด้านและช้อนด้วยหลังคากันสาดคลุมระเบียงรอบอาคารโดยมีเสาระเบียงรับ ปัจจุบันหลังคามุงแผ่นหลังคาเหล็กรีดลอน ส่วนประดับหลังคาทั้งหมดเป็นไม้เนื้อแข็ง ได้แก่ ซ่อฟ้า ทางหงส์ ส่วนหน้าบันเป็นไม้แกะสลักลวดลายสวยงาม สภาพอาคารในปัจจุบันยังอยู่ในสภาพใช้งานได้ดี ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันอุโบสถหลังนี้ยังคงใช้ประกอบสังฆกรรมของภิกษุสงฆ์

คำถามท้ายบท

1. จากประวัติศาสตร์ความเป็นมาของชุมชน วัดและอาคารอุโบสถวัดชัยมงคล ส่งผลต่อลักษณะทางสถาปัตยกรรมของอาคารอย่างไร
2. จากลักษณะทางสถาปัตยกรรมของอุโบสถวัดชัยมงคล มีจุดเด่นที่แตกต่างจากอุโบสถพื้นถิ่นในภาคอีสานอย่างไร
3. จากลักษณะทางสถาปัตยกรรมของอุโบสถวัดชัยมงคล ในส่วนใดที่สะท้อนถึงภูมิปัญญาในการออกแบบสถาปัตยกรรมที่สัมพันธ์กับสภาพแวดล้อมแบบร้อนชื้น
4. การต่อโครงสร้างหลังคาของอุโบสถวัดชัยมงคลใช้วิธีการใด
5. เครื่องบนหลังคาของอุโบสถวัดชัยมงคล ประกอบด้วยอะไรบ้าง
6. วัสดุหลักในการก่อสร้างอุโบสถวัดชัยมงคลเป็นไม้ชนิดใด และมีคุณสมบัติเช่นไร
7. จากสภาพของอาคาร มีสิ่งใดแสดงถึงความมั่นคงแข็งแรงของโครงสร้างอาคาร
8. คุณค่าที่สำคัญของอุโบสถวัดชัยมงคลที่มีต่อชุมชนในด้านใด